

Ukládání trestů

Pokud soud postupuje podle ustanovení § 419 tr. zákoníku, nejedná se o klasické ukládání trestu, při němž je nutné respektovat všechna kritéria vyplývající z platné zákonné úpravy při ukládání toho či onoho druhu trestu a jeho výměry.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 45/2010, ze dne 26.10.2010)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněného J. P., proti usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2010 sp. zn. 13 To 45/2010 a rozhodl podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. tak, že stížnost pro porušení zákona se zamítá.

Z odůvodnění :

Trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 16. 2. 2009 sp. zn. 3 T 14/2009, který nabyl právní moci dne 3. 3. 2009, byl obviněný J. P. uznán vinným trestnými činy řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění podle § 180d tr. zák. (č. [140/1961](#) Sb.) a maření výkonu úředního rozhodnutí (správně maření výkonu dního rozhodnutí a vykázaní) podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák. (č. [140/1961](#) Sb.), jichž se dopustil ve stručnosti tím, že dne 28. 1. 2009 v B. n. J., okr. M. B., řídil osobní motorové vozidlo zn. Fiat Brava, přestože mu byl trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi pod sp. zn. 3 T 149/2008, který nabyl právní moci dne 30. 12. 2008, uložen trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu jednoho roku a nebyl tedy držitelem řidičského oprávnění podle zákona č. [361/2000](#) Sb. Za to mu byl uložen podle § 180d, § 45 odst. 1 a § 45a odst. 1 tr. zák. úhrnný trest (byť jako úhrnný v trestním příkazu není výslovně označen) obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin a podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 1 roku.

V souvislosti s nabytím účinnosti zák. č. [40/2009](#) Sb. (trestní zákoník) dnem 1. 1. 2010 rozhodl Okresní soud v Mladé Boleslavi usnesením ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009 podle § 419 tr. zákoníku tak, že se obviněnému J. P. poměrně zkracuje trest, který mu byl uložen trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 16. 2. 2007 č. j. 3 T 14/2009-22, a to tak, že výrok o trestu obecně prospěšných prací zůstává nezměněn a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel se zkracuje z výměry 1 roku na výměru 8 měsíců. Týmž usnesením bylo zároveň rozhodnuto o tom, že podle § 90 odst. 1 tr. zákoníku se u odsouzeného J. P. podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel a podle § 90 odst. 2 tr. zákoníku byla J. P. stanovena zkušební doba v trvání 18 měsíců.

Proti tomuto usnesení, a to do obou jeho výroků byla státním zástupcem v zákonné lhůtě podána stížnost v neprospěch obviněného. O této pak rozhodl Krajský soud v Praze usnesením ze dne 16. 2. 2010 sp. zn. 13 To 45/2010 tak, že napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. ř. částečně zrušil ve výroku o podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel a okresnímu soudu bylo uloženo, aby v rozsahu tohoto zrušení o věci znovu jednal a rozhodl.

Usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009 tak nabylo právní moci dne 16. 2. 2010 v části, v níž bylo podle § 419 tr. zákoníku rozhodnuto o poměrném zkrácení výměry trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel z výměry 1 roku na dobu 8 měsíců.

Proti této části usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi spolu s potvrzující částí usnesení Krajského soudu v Praze podala ministryně spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného J. P.

V této vyslovuje názor, že uvedenými rozhodnutími došlo k porušení zákona při aplikaci ustanovení § 419 tr. zákoníku ve spojení s ustanovením § 73 odst. 1 tr. zákoníku. Stěžovatelka přitom poukázala na znění těchto ustanovení trestního zákoníku, jakož i na příslušné pasáže odůvodnění obou soudních rozhodnutí, a vůči těmto zaujala nesouhlasné stanovisko.

Podle jejího názoru ustanovení § 419 tr. zákoníku věty třetí bez omezujících podmínek ukládá soudu, aby poměrně zkrátil uložený úhrnný nebo souhrnný trest, byl-li uložen přede dnem nabytí účinnosti trestního zákoníku za čin, který již není trestným činem podle trestního zákoníku, a sbíhající se trestný čin, který je podle trestního zákoníku nadále trestný; soud je v takovém případě povinen přihlídnout ke vzájemnému poměru závažnosti činů, které ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nejsou trestnými činy, a sbíhajících se trestných činů. Z žádného ustanovení hmotněprávní či procesněprávní úpravy trestního práva ovšem nevyplývá, že by v takovém případě byl soud oprávněn rozhodnout o poměrném zkrácení trestu ve výměře, která by byla stanovena pod dolní hranici zákonné trestní sazby. Takto snížený trest zákazu činnosti je trestem nezákonným, neboť trestní zákon ani nový trestní zákoník nepřipouští uložení trestu zákazu činnosti, jehož výměra by nerespektovala zákonem striktně vymezenou dolní nebo horní hranici.

Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až deset let, dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností. Zcela identicky byla možnost uložení trestu zákazu činnosti formulována v ustanovení § 49 odst. 1 trestního zákona účinného do 31. 12. 2009. V trestním zákoně ani v novém trestním zákoníku přitom nebyly, resp. nejsou upraveny žádné zákonné možnosti, které by soudu dovoľovaly nerespektovat uvedenou nejvyšší nebo nejnižší hranici trestní sazby. Pro případ mimořádného snížení trestu zákazu činnosti nebylo možno v době účinnosti trestního zákona aplikovat ani analogicky ustanovení § 40 trestního zákona, neboť se týkalo pouze mimořádného snížení trestu odnětí svobody a nikoli jiných druhů trestů. Obdobně je institut mimořádného snížení trestu odnětí svobody upraven v § 58 trestního zákoníku a ani toto ustanovení nepřipouští byť analogickou možnost mimořádného snížení jiného druhu trestu než trestu odnětí svobody. Jedinou možností zmírnění výměry uloženého trestu zákazu činnosti podle trestního zákona byla aplikace ustanovení § 61 odst. 2 trestního zákona o podmíněném upuštění od výkonu zbytku tohoto trestu; v novém trestním zákoníku je tento institut upraven obdobně v ustanovení § 90. Ani z dikce uvedených ustanovení ovšem (ani analogicky) nevyplývá, že by soud rozhodující podle § 419 tr. zákoníku o poměrném zkrácení uloženého trestu zákazu činnosti mohl stanovit jeho výměru pod dolní hranici zákonné trestní sazby.

Do určité míry je podle stěžovatelky obdobná problematika řešena v § 370 odst. 1 tr. ř., kde je upraven postup soudu v případě změny výměry trestu v důsledku amnestie vyhlášené prezidentem republiky. Byl-li amnestií zcela nebo zčásti prominut trest jen za některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, který nebyl dosud zcela vykonán, stanoví soud podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy amnestií nedotčené. Ani v uvedeném případě není dán zákonný prostor pro eventuální snížení přiměřeného trestu pod dolní hranici trestní sazby stanovené pro jiný druh trestu, než je trest odnětí svobody.

Z uvedených důvodů dospěla ministryně spravedlnosti k závěru, že pravomocným usnesením

Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2010 sp. zn. 13 To 45/2010, byl porušen zákon ve prospěch obviněného J. P., neboť v daném případě nebyly splněny zákonné podmínky pro poměrné zkrácení uloženého trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel, a to ve výměře snížené pod dolní hranici trestní sazby trestu zákazu činnosti, která je závazně stanovena v ustanovení § 73 odst. 1 tr. zákoníku. Navrhla proto, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadenými soudními rozhodnutími byl porušen zákon ve prospěch obviněného v ustanoveních § 419 a § 73 odst. 1 tr. zákoníku.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím zjištěním a závěrům.

Z odůvodnění usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009 vyplývá, že obviněný J. P. v době rozhodování okresního soudu dosud nevykonal trest zákazu činnosti, který mu byl uložen ve výměře 1 roku. Pokud jde o trest obecně prospěšných prací, který mu byl spolu s trestem zákazu činnosti uložen, tento obviněný vykonal dne 20. 5. 2009. V intencích § 419 tr. zákoníku tedy v daném případě přicházelo v úvahu pouze poměrné zkrácení trestu zákazu činnosti, a proto, byť byl tento trest uložen na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, nezbylo soudu než i tento trest zkrátit, kdy jako přiměřenou soud prvního stupně shledal výměru v trvání 8 měsíců. Krajský soud v Praze rozhodující o stížnosti státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi ve svém usnesení dovodil, že okresní soud postupoval zcela v souladu s ustanovením § 419 tr. zákoníku, neboť podle tohoto ustanovení musel rozhodnout o poměrném zkrácení trestu, když správně reagoval na to, že od 1. 1. 2010 trestný čin řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění podle § 180d tr. zák. již není trestným činem. Okresní soud tedy podle jeho názoru nepochybil, pokud vyměřil poměrně zkrácený trest zákazu činnosti pod dolní hranici zákonné trestní sazby. Krajský soud v Praze připustil, že názor státního zástupce ohledně nemožnosti poměrně zkrátit uložený trest pod dolní hranici trestní sazby je na první pohled logický, avšak okresní soud neměl v tomto případě jinou volbu, než realizovat požadavek § 419 tr. zákoníku o poměrném zkrácení úhrnného trestu, neboť jiný výklad toto ustanovení nepřipouští.

Podle § 419 tr. zákoníku trest uložený přede dnem nabytí účinnosti trestního zákoníku za čin, který není trestným činem podle tohoto zákona, popřípadě jeho nevykonaný zbytek, se nevykoná. Ustanovení o souhrnném trestu se v takovém případě neužije. Byl-li za takový čin a sbíhající se trestný čin uložen úhrnný nebo souhrnný trest, soud trest poměrně zkrátí; přitom přihledne ke vzájemnému poměru závažnosti činů, které ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nejsou trestnými činy, a sbíhajících se trestných činů.

Zde je třeba si uvědomit, že pokud soud postupuje podle ustanovení § 419 tr. zákoníku, nejedná se o klasické ukládání trestu, při němž je nutné respektovat všechna kritéria vyplývající z platné zákonné úpravy při ukládání toho či onoho druhu trestu a jeho výměry. V daném případě soud bez dalšího aplikuje vůli zákonodárce, která z předmětného zákonného ustanovení vyplývá, a to za podmínek v něm uvedených. Jestliže soud je v takovém případě povinen trest zkrátit, musí tak postupovat bez ohledu na druh trestu a jeho rozpětí v příslušném předpisu.

Vzájemným poměrem závažnosti se přitom rozumí poměr závažnosti činů, resp. činu, které již nejsou trestné podle trestního zákoníku a trestných činů ostatních, které jsou trestné i podle nové hmotněprávní úpravy. Porovnává se nejen tzv. typová závažnost trestných činů vyjádřená trestní sazbou, ale hodnotí se konkrétní závažnost těchto trestných činů. Výsledkem by mělo být stanovení takového trestu, který by byl jinak ukládán obviněnému v případě, že by byl odsuzován jen za trestné činy, resp. trestný čin, které zůstávají trestnými i podle trestního zákoníku. V případech, kdy

konkrétní závažnost posuzovaného jednání je zřetelně nižší než závažnost typová, nelze vyloučit možnost zkrácení trestu i pod dolní hranici zákonné sazby, a to i bez ohledu na použití speciálních ustanovení pro snížení výměry trestu. Takový právní názor byl již Nejvyšším soudem v minulosti vysloven; (srov. k tomu přiměřeně rozhodnutí č. [29/1991](#) Sb. rozh. tr.).

Nelze proto dost dobře argumentovat neexistencí zákonných ustanovení pro mimořádné snížení trestu zákazu činnosti pod dolní hranici sazby, případně ustanovením § 370 odst. 1 tr. ř., jak to činí stěžovatelka. Podle citovaného judikátu Nejvyššího soudu lze takto postupovat v případech, kdy podle § 2 odst. 2 zák. č. [119/1990](#) Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, soud stanoví přiměřený trest podle vzájemného poměru závažnosti za trestné činy rehabilitací nedotčené...atd. Tedy obdobně jako když podle § 370 odst. 1 tr. ř. soud stanoví podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy amnestií nedotčené. Jedná se tudíž o obdobnou procesní situaci, kdy je nutné obviněnému nově stanovit (nikoli uložit) trest s ohledem na změněné zákonné podmínky, pouze s tím rozdílem, že v prvním případě tato povinnost vyplynula z přijatého rehabilitačního zákona a ve druhém případě jde o důsledek rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii. Není tedy rozhodně vyloučeno použití takového postupu i v případech stanovení trestu obviněnému podle § 370 odst. 1 tr. ř.

V případě nyní přezkoumávaném Nejvyšším soudem zákonodárce pak dokonce nepoužil výraz soud stanoví, ale použil kategorické slovní spojení soud zkrátí. Z toho je možné dovodit, že zákonodárce na úvaze soudu ponechal pouze rozhodnutí, o kolik bude obviněnému trest zkrácen, nikoli vlastní rozhodnutí o tom, zda obviněnému trest zkrácen bude či nebude, a to i kdyby mu byl původně trest uložen na samé dolní hranici trestní sazby.

Pokud tedy okresní soud a po něm i krajský soud při aplikaci ustanovení § 419 tr. zákoníku dospěly k závěru, že u obviněného J. P. byly splněny zákonné podmínky pro zkrácení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel pod dolní hranici trestní sazby, a to na 8 měsíců, nelze prohlásit, že by se jednalo o postup a rozhodnutí, která jsou v rozporu se zákonem.

Nejvyšší soud proto dospěl k opačnému závěru než ministryně spravedlnosti v podané stížnosti pro porušení zákona, když shledal, že napadenou částí usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2010 sp. zn. 13 To 45/2010 i jemu předcházející částí usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. 1. 2010 sp. zn. 3 T 14/2009 nebyl ve prospěch obviněného J. P. zákon porušen. Proto předmětnou stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl, jako nedůvodnou v neveřejném zasedání (viz ustanovení § 274 tr. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)

- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)